

Dialogmøte 09.11.2017 – Statens Hus, Lillehammer, kl.11.30 -15.00

Deltakere: 26stk

Velkommen v/assisterende Fylkesmann Eli Blakstad

Kort om ulvesituasjonen på Hadeland/Toten som har vært en krevende sak å håndtere for embetet: Det er etablert en kompensasjonsordning med søknadsfrist 15.november 2017. Fylkesmennene i Oslo og Akershus og Oppland, Statens naturoppsyn og Mattilsynet hadde kriseteammøter daglig gjennom hele sommeren mens situasjonen pågikk. Fylkesmannen er glad for at samordningsoppdraget av jerv i Sør-Norge prioriteres av rovviltnemnda i 2018. Det er bra at så mange fra ulike organisasjoner har mulighet til å komme på dialogmøtet og dette er en viktig møteplass.

Bestandsovervåking av Statens naturoppsyn v/ Ole Knut Steinset

Bjørn: Det har vært liten aktivitet av bjørn i Oppland i år. Noe aktivitet i Ringebru/Øyer hvor det også har vært enkelttilfeller med en del skader. Det ble felt en bjørn i Ringebru den 21. juni og det ble påskutt en bjørn i Øyer under lisensfellingene i september som etter ettersøk ble friskmeldt. Det er ikke sendt inn noen DNA-analyser på bjørn i år fra fylket.

Ulv: De tre foregående årene har det vært forholdsvis rolig i forhold til aktivitet og skader av ulv i fylket, dette sammenlignet med årets utfall. I år har det vært mange skader i Ringebru/Øyer og Hadeland/Toten. Det ble felt en ulv i Ringebru den 19. juni og en ble i samme kommune påskutt. Denne ble etter ettersøk friskmeldt den 30. juni. Den 7. august ble det felt en ulv på Toten. Det er en rekke feilmeldinger knyttet til spor og synsobservasjoner som mottas av SNO som ulv. Aktivitet av ulv tyder på færre ulver i fylket i år i forhold til tidligere år, derimot har de få som har vært innom fylket forårsaket stor skade.

Jerv: Det har vært en god del aktivitet av jerv i Lesja og Fron hvor det er dokumentert en del skader i år. Metodikk for registrering av jerv blir stadig bedre og mer nøyaktig. I 2017 ble det påvist 6 ynglinger, og gjennomført to hiuttak, ett med tisper og valper, ett bare med valper. Det var ut fra forholdene på stedet ikke mulig å avlive tisper. 128 DNA prøver fra jerv er sendt inn i 2017, som er fra 25 ulike individer (hvorav 9 døde).

Gaupe: Det er konsentrert aktivitet av gaupe i 2017, og hovedtyngden av skader er i Ottadalen og Nordre Land/Etnedal. Vi har fått påvist 5 familiegrupper i fylket (Rovdata).

Kongeørn: Det har vært skader spredd over fylket, på et nivå som er normalt sammenlignet med tidligere år.

Kartlegging av kongeørn v/Geir Høitomt

Kartleggingen er basert på et samarbeid mellom Fylkesmannen, Rovviltnemnda i region 3, SNO, fjelloppsyn, Norsk ornitologisk forening og Kistefos skogtjenester.

I den søndre delen (Toten/Hadeland) av fylket har det ikke vært hekkende kongeørn, men

antall observasjoner av kongeørn er økende.

Kartlegging i 2017: 73 revir er blitt sjekket, hvorav det ble dokumentert 18 vellykkede hekkinger. I tillegg ble det påvist 52 revir med aktivitet uten vellykkede hekking. Det ble dokumentert to nye revir, og 5 alternative reir innenfor allerede kjente revir.

Estimert kongeørnbestand i Oppland i 2017 ligger mellom 55-65 par.

Prosjekt «Radiobjeller på lam» i Sør Aurdal v/Gunhild Bergene, Sør-Aurdal kommune

Mål med prosjektet er å finne ferske kadaver for å kartlegge tapsårsak, målrettet tilsyn og finne ut om hvordan lam påvirkes av bånd rundt halsen gjennom beitesesongen.

To besetninger med årvisse tap har vært med i prosjektet. Til nå ser det ut til å være større tap av lam uten radiobjelle, kontra lam med radiobjelle.

Refleksjoner: Hvordan båndet påvirket lammene er noe de ønsker å se nærmere på. Det virker å bli et mer målrettet tilsyn. Stiller spørsmål ved: Påvirker bjella gaupas predasjon, bør man sette radiobjelle på alle, og bør man bruke enda mer kadaverhund og blindsøk.

Østre Toten kommune v/Sverre Dysthe

Beitelaga i Østre Toten har hatt en spesiell sommer med ulv i beiteområdet fra tidlig juni til 7. august. Utsatt slipp ble for mange til hjemmebeite, og mange store utfordringer med å skaffe nok alternative beiter, gjerding, tilsyn, tap av vinterfôr, frykt og uro. Det har gjennom sommeren vært mye kommunikasjon innad i kommunen, mellom nabokommuner og Fylkesmannen, og denne kommunikasjonen har fungert godt.

Beredskapen i forhold til skadefellingsforsøk bedret seg utover, og har i det store og hele fungert godt i år hvor det har vært en svært spesiell sommer. Viltkamera viste seg å være et viktig hjelpemiddel i forbindelse med felling av ulv.

Fremtiden: Bedre tilrettelegging for fellingslaget i form av kursing og tidligere oppskyting. Det er ikke avsatt midler for dette i kommunen for 2018. Det jobbes med tillatelser fra grunneiere på Østre Toten på områder hvor det kan være aktuelt å kombinere lisensjakt på rovdyr med elgjakt. Skal se på dette med kriseteam i forbindelse med bøndernes psykiske helse ved situasjoner som sommeren 2017.

Gran kommune v/Kjersti Andresen

Den spesielle situasjonen på Gran i sommer har berørt 24 dyreeiere/familier.

Fellingstillatelsen ble forlenget fortløpende og det var ingen problemer med å få denne forlenget. Dette er derimot et svært vanskelig område å ta ut en ulv i.

Erfaringer: Har lært at informasjon er et svært viktig også når ikke skjer noe. Dette avkrefter/bekrefter bekymringer. Når det er så mange involverte parter som skal ha noe å si i en og samme situasjon blir dette svært krevende. Det trengs store fellingslag (i antall jegere).

Svært arbeidskrevende og ressurskrevende å holde dyra hjemme (leid beiter).

Frustrasjon med bakgrunn i en uavklart kompensasjonsordning.

Slike situasjoner krever et enormt stort ressursbruk offentlig.
God dialog med alle involverte.

Norske kadaverhunder v/Jonny Mathisen

Norske kadaverhunder har en landsdekkende beredskapstelefon.
Det er viktig med gode kadaverhundekvipasjer for å finne kadaver slik at SNO raskt kan dokumentere hvem som er skadegjørere. Da kan skadefellingen komme raskere i gang
Norske kadaverhunder har stor etterspørsel og sliter med kapasiteten.
Kurs for å utdanne nye kadaverhund-ekvipasjer vil skje fortløpende når man tar kontakt.

Oppland Bondelag v/Kristina Hegge

Beitesommeren har vært varierende utfra hvor i fylket vi har befunnet oss.
Jerv er fortsatt over bestandsmål og skadeomfanget grunnet jerv er for stort. Enkelte områder er gjengangere over år når det gjelder skader.
Motsigende vernebestemmelser mellom kulturlandskap som er beitebetinget og vern av jerv i prioriterte området.
Faglaga i landbruket i Oppland ønsker at Oppland skal bli et prøvefylke for skadefelling av jerv siste ukene av lisensfellingsperioden hvis vedtatt kvote ikke er tatt ut. (15. januar – 15. februar).
Sterkt uenige i at hiuttak vurderes som «uttak av yngling», når det bare tas ut valper og ikke mor.
Spesifikke uttak om vinteren av skadegjørende dyr, kan være med på å redusere skadeomfang neste sesong, da skadefelling om sommeren er svært vanskelig og ressurskrevende. Ved uttak av gaupe ønskes mer fokus på geografisk differensiering. Ber om at hanningaupa i 2A blir tatt ut.
Stiller seg spørrende til SNO's ressursforbruk under sommerens situasjon på Hadeland/Toten hvor Lars Gangås kun var i område en ukes tid.
Mattilsynet må ta en intern runde på utsending av meldinger via Fylkesmannens vakttelefon.

Mattilsynet v/Marie Skavnes

Mattilsynet har ikke eget varslingsystem for å nå ut til flere brukere på en gang. Gjennom en intern evaluering skal de se på dette og andre rutiner.
Det ble sendt ut en melding fra Mattilsynet gjennom Fylkesmannens varslingsystemer (SMS) i sommer. Dette var en beskjed som var ment å omhandle dyreeiers ansvar for å ta vare på sine dyr når det er rovvilt i området. Dessverre ble meldingen feiltolket, og det ble trodd å være beiterestriksjoner. Dette er et av de interne evalueringspunktene hos Mattilsynet.

Prosjekt «Effektiv lisensfelling av jerv» v/prosjektleder Tom Rune Engen

I høst har prosjektet fokusert på samarbeid. Flere åteplasser legges ned for å kunne godt bemanne de åteplassene som jerv med stor sannsynlighet besøker i løpet av sesongen. Det satses på interkommunalt samarbeid.

Den optimale bruk av båser og åter ville vært å føre på disse gjennom hele året, også i sommerhalvåret. Dette er kontroversielt med tanke på sau i området sommerstid. Dette gjøres i andre fylker, men foreløpig ikke utprøvd i Oppland.

Verneområdene er litt utfordrende mht. jakt på jerv, vi har prøvd å unngå åteplasser/båser i verneområdene da dette gjør det vanskeligere for jeger.

Norges jeger og fiskerforbund Oppland v/Tore Grønlien

Det er NJFF Oppland som utfører gauperegistrering ute i felt for Statens naturoppsyn. Det brukes 3 ulike metoder; fri sporing (med bonus på kr. 1000 for innmelding av familiegruppe), kameraprojektet i regi av NINA (72 kamera hvorav 6 er «flyttbare») og linjetaksering med sporlogg. Registreringen foregår i perioden 1. oktober til og med 28./29. februar.

Jegerne er forvaltningens viktige verktøy: Informasjon og kunnskap til forvaltning.

NJFF Oppland arrangerer kurs og opplæring for jegere og hunder (lisensfelling, skadefelling, ettersøk, testing av hunder). De organiserer også jakt og jegere, og samarbeid med andre fylker.

Prosjekt «Effektivisering av skadefelling på freda rovvilt i Oppland» v/Anette Jørstad

Prosjektet er avsluttet etter fire år, men to ekvipasjene ønsker videre oppfølging for å kunne holde hundene godt trente.

Uten gode sporhunder lykkes vi mindre ved skadefellinger. For å kunne benytte en løs på drevet halsende hund trenger vi sporhunder først for å finne rovviltet (ta opp sporet) før den halsende hunden kan slippes på.

Ønsker en ny oppstart av samme prosjekt.

Oppland radiobjøllelag v/Pål Kjørstad

Radiobjøllelaget har nå vel 5000 radiobjeller og «Find my sheeo» og om lag 350 saueprodusenter i Oppland leier elektronisk overvåkingsutstyr. Det er interessant å følge prosjektet i Sør-Aurdal med radiobjeller på lam. I 2018 skal utleie av bjeller spisses mer mot besetninger som over flere år har store tap på utmarksbeite og hvor det er lite kunnskap rundt årsak.

Takk for oppmøte v/Aud Hove og Eli Blakstad.